

Wonen, Wijken en Integratie
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

> Retouradres Postbus 30941 2500 GX Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie
Beleidsontwikkeling

Rijnstraat 8
Postbus 30941
2500 GX Den Haag

Kenmerk
2009045474

Uw kenmerk
2009Z13062

Datum 25 augustus 2009
Betreft Beantwoording kamervragen van de leden Wilders en Fritsma (beiden
PVV) over het bericht 'Minister gooit in gedachten wel erg veel
moskeeën dicht'.

Geachte Voorzitter,

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de ingezonden schriftelijke vragen over het bericht 'Minister gooit in gedachten wel erg veel moskeeën dicht'. De schriftelijke vragen zijn op 2 juli 2009 ingezonden door de leden Wilders en Fritsma (beiden PVV) en hebben als kenmerk 2009Z13062.

Vraag 1

Is het waar dat u uw uitspraken "het aantal moskeeën loopt terug, er worden er nog wel gebouwd, maar er gaan er meer failliet" en "er gaan op dit moment stukken meer moskeeën failliet dan dat er gebouwd worden" slechts gebaseerd hebt op een gesprek met een gepensioneerde gemeenteambtenaar? Zo neen, wat is dan wel uw bron?

Antwoord 1

Nee, ik heb mij gebaseerd op diverse bronnen en gesprekken. Daaruit komen diverse signalen naar voren die wijzen op een toenemende secularisering en een steeds individuelere beleving van de islam, hetgeen leidt tot een afname van het moskeebezoek.¹ Het onlangs verschenen rapport van het CBS 'Religie aan het begin van de 21ste eeuw' bevestigt deze trend. De kerksheld – ten minste eenmaal per maand naar de kerk of de moskee gaan – neemt het sterkst af onder islamieten. In 1998/1999 bezocht 47% van de moslims regelmatig een moskee. In 2004/2008 was dat 35%.² Het is goed denkbaar dat er met het afnemende moskeebezoek meer moskeeën gaan sluiten. Daarnaast wil ik benadrukken dat de bouw van een nieuwbouwmoskee niet altijd betekent dat het aantal moskeeën toeneemt. In het overgrote deel van de gevallen dient een nieuwbouwmoskee namelijk ter vervanging van een oud pand dat dienst deed als moskee maar niet meer voldeed, bijvoorbeeld vanwege brandveiligheid of omdat men meer ruimte wil creëren voor aanvullende faciliteiten zoals klaslokalen en vergaderruimten.

Vraag 2

Is het waar dat er in Nederland volgend jaar maar liefst 70 nieuwe moskeeën zullen worden gebouwd? Zo neen, hoeveel dan wel?

Vraag 3

Hoeveel moskeeën telt Nederland momenteel? Bent u bereid hiernaar een diepgravend onderzoek te verrichten? Zo neen, waarom niet?

Antwoord vraag 2 en 3

De rijksoverheid houdt sinds de afschaffing van het kerkgenootschappenregister geen officiële cijfers bij van het aantal kerken of moskeeën in Nederland. Er is – mede in het licht van de godsdienstvrijheid – ook geen enkele behoefte aan een algemene telling van gebedshuizen of van de nieuwbouwplannen voor moskeeën. Op gemeentelijk niveau is doorgaans wel informatie beschikbaar over het aantal moskeeën. Het getal van 70 nieuwe of 'fors uitgebreide' moskeeën tot 2010 is eerder vermeld in een artikel van 30 juli 2006 in het Algemeen Dagblad. Hierbij wil ik nogmaals benadrukken dat de bouw van een nieuwbouwmoskee niet altijd betekent dat het aantal moskeeën toeneemt. In het overgrote deel van de gevallen dient een nieuwbouwmoskee namelijk ter vervanging van een oud pand. Volgens ditzelfde artikel uit 2006 zou Nederland "binnenkort zeker 450 officiële moskeeën" tellen. Volgens het Factbook Islam van Forum waren er in 2003 453 moskeeën.³

Vraag 4

Bent u er inmiddels wel mee bekend dat er in Europa circa 54 miljoen moslims leven (2) en dat uit onderzoek blijkt dat 40% van de Britse moslims de sharia in het Verenigd Koninkrijk wil invoeren (3), dat 33% van de Britse moslimstudenten voorstander is van een wereldwijd kalifaat (4) en dat 35% van de Franse moslims niet per sé tegen zelfmoordaanslagen in naam van de islam is (5)? Deelt u onze afschuw over deze schokkende cijfers?

Antwoord 4

Ik heb eerder het getal genoemd van 20 miljoen moslims in de 27 lidstaten van de Europese Unie (EU), gebaseerd op EU-onderzoek.⁴ Andere schattingen houden het op 15 à 17 miljoen in de EU. Het aantal moslims op het gehele Europese continent - inclusief o.m. het Europese deel van Turkije en Rusland en het voormalige Joegoslavië wordt geschat op circa 54 miljoen. Het gaat in alle gevallen om schattingen, aangezien religie of levensovertuiging op grond van de scheiding van kerk en staat en omwille van privacyoverwegingen veelal niet officieel wordt geregistreerd. De landen die wel registreren, doen dit meestal op vrijwillige basis.

De door u aangehaalde opiniepeiling van het bureau ICM uit februari 2006 stelde dat 40 procent van de Britse moslims steun zou geven aan invoering van de sharia. Diezelfde opiniepeiling meldde ook dat 41 procent van de Britse moslims destijds tegen invoering van de sharia was. Overigens wijst een recente opiniepeiling van juni 2009 van hetzelfde bureau ICM dat 42 procent van de Britse moslims vindt dat de Britse wetgeving verenigbaar is met de sharia (tegenover 32 procent die denkt dat de Britse wetgeving onverenigbaar is en 25 procent die het niet weet). De studie die meldt dat 33 procent van de Britse moslimstudenten steun zou geven aan een wereldwijd kalifaat, constateert óók dat 42 procent van deze Britse studenten niet weet of hij dit zou steunen en 25 procent géén voorstander is. Deze cijfers onderstrepen dat moslims onderling zeer verschillend

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie
Beleidsontwikkeling

Datum
25 augustus 2009

Kenmerk
2009045474

denken over de wenselijkheid van de sharia en het kalifaat, temeer omdat deze beide begrippen geen eenduidige betekenis hebben. Dit neemt niet weg dat het kabinet elementen of bepaalde interpretaties daarvan die haaks staan op de kernwaarden van de Nederlandse rechtsstaat, krachtig bestrijdt. Het betreft onder meer onderdelen van het islamitisch familie- en erfrecht die vrouwen in Nederland een aan mannen ondergeschikte positie geven en de wrede straffen die worden toegeschreven aan het klassieke islamitische strafrecht.⁵

Ik deel uw afschuw over het percentage Franse moslims dat zegt zelfmoordaanslagen in naam van de islam niet bij voorbaat af te keuren. Het denken en de meningsuiting zijn in EU-lidstaten vrij, maar tegen wie oproept tot geweld, wordt opgetreden.

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie
Beleidsontwikkeling

Datum
25 augustus 2009

Kenmerk
2009045474

Vraag 5

Bent u bereid om in het vervolg uw uitspraken wel te baseren op voldoende betrouwbare feiten en/of cijfers? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 5

Als minister voor Wonen, Wijken en Integratie zie ik het als mijn taak al mijn uitspraken en beleid te baseren op de meest betrouwbare en actuele cijfers en feiten.

Hoogachtend,
de minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

E.E. van der Laan

1. Onder andere: Geloof en Geluk, traditie en vernieuwing bij jonge moslims (D.J. Korf e.a., p.106), Jongeren en hun Islam (T. Pels e.a., p. 17) en Islam binnen de dijken (M. Berger, p. 31).
2. CBS, *Religie aan het begin van de 21ste eeuw*, p.23.
3. Forum, *Factbook Islam. De positie van Moslims in Nederland: Feiten en cijfers 2008*, p.15.
4. EU-onderzoeksprogramma Muslim in EU cities, <http://www.eumap.org/topics/minority/reports/eumuslims>
5. Zie ook de kabinetsreactie op het WRR-rapport 'Dynamiek in islamitisch activisme', Kamerstukken II, 2006/7, 30 800.